

Posudek oponenta na diplomovou práci Elišky Válkové
„Rozvoj čtecích dovedností studentů čínštiny jako cizího jazyka“

Posuzovaná diplomová práce je příspěvkem k řešení specifického problému rozvíjení čtenářských kompetencí studentů čínštiny na českých jazykových školách.

Práce je vhodně rozvržena na metodologicko-teoretickou část, v níž je podán nástin relevantní problematiky výuky čtení v cizích jazycích obecně a čtení v čínštině konkrétně, a na část analyticko-praktickou, v níž jsou na vybraných materiálech navrženy a konkrétně rozplánovány postupy, jež mají vést k zefektivnění výuky čtení čínských učebnicových textů. Přechodovou částí práce je kapitola charakterizující tři v českém prostředí běžně užívané učebnice čínštiny. Učebnice, z nichž je vybírán pramenný materiál, jsou následně zhodnoceny z hlediska kvality a vhodnosti textů určených k čtení. U trojice vybraných učebnic je shodně konstatována absence návrhů „čtecích strategií“ a právě vlastní návrhy konkrétních přístupů k čtení učebnicových textů jsou jedním z hlavních problémů, o jejichž teoreticky poučené řešení práce usiluje. Ze specifických problémů, které studentům čínštiny znesnadňují nabývání čtenářských kompetencí, je pozornost dále věnována zejména otázkám rozpoznávání hranic slov a rozpoznávání a osvojování kohezních prostředků. V závěru práce diplomantka konstatuje, že úspěšné rozvíjení čtecích dovedností studentů čínštiny na jazykových školách předpokládá nejen úpravu textů a doplňování cvičení zvolené učebnice, ale v optimálním případě též práci s texty vybíranými z několika učebnic. Z předložených nálezů vyplývá, že spíše nepřiměřená obtížnost většiny učebnicových textů bude znesnadňovat častější využití čtecích „strategií shora dolů“. I tak však společným jmenovatelem přístupů k čtení učebnicových textů do jisté míry zůstává „zaměření na referenci“, tedy snaha studentům jazykové školy co nejvíce zpřístupnit sdělení textu ještě před jeho podrobným lineárním čtením.

Diplomová práce je cenným příspěvkem k problematice praktické výuky čínštiny jako cizího jazyka na jazykových školách, v nichž výuka probíhá formou nepřiliš intenzivních kurzů pro veřejnost. Podstatnou součástí práce jsou rozsáhlé přílohy prezentující vzorky učebnicových materiálů a textů včetně jejich doplněných či upravených verzí. Přílohy svědčí o diplomantčině komplexním přístupu k jazykové výuce a bezpochyby mohou být cennou inspirací pro učitele jazykových škol, kteří usilují o zkvalitnění výuky čínštiny.

Výhrady mám k rozsahu práce (243 stran). Žádoucí zásadní zkrácení práce by si vyžádalo změnu struktury některých jejích částí, nicméně částečného zkrácení by bylo možné dosáhnout již vypuštěním některých podružných informací, například v kapitole představující jednotlivé učebnice ale i jinde.

Vzhledem k tomu, že typický student čínštiny na jazykové škole pracuje pouze s jedinou učebnicí či učebním materiálem, se mi jako problematické jeví kritérium, podle něž je „obtížnost“ slov v jednotlivých textech poměřována katalogem slovní zásoby příslušné úrovně HSK.

Součástí práce je bohatý seznam „použité literatury“. Na čínsky psané studie Li Wendan (2010), Li Yuming (2013), Wang Ying (2003) a Hu Zhuanglin (1994) však diplomantka ve výkladu neodkazuje ani z nich necituje. Dvě z uvedených studií se dotýkají problematiky knižní slovní zásoby či knižního stylu ve vztahu k výuce čínštiny, této potencionálně zajímavé otázce se přitom posuzovaná práce nevěnuje. Samotné učebnice čínštiny, které jsou předmětem analýzy, by měly být jako prameny uvedeny samostatně. Příjmení čínských autorů jsou od osobních jmen nepatříčně oddělována čárkou.

Posuzovaná práce je napsána kultivovaným jazykem, autorka prokazuje schopnost přesného, terminologicky bezchybného vyjadřování, výskyt překlepů, chybných tvarů či problematických formulací je pouze sporadický (např. „Davida Uhera“, „Výzkum o učení znaků...“ (10), „abecední jazyky“ (57), „studenti budou formálně nuceni“ (121), „a teprve v druhé části hodiny se věnovat kohezním prostředkům specificky“ (135), „ustanovíme významy slov“ (207)...). Vliv sekundární literatury v anglickém jazyce se negativně projevuje občasným neodůvodněným užitím anglicismů („jazykového imputu“ (11), „elicituje od studentů“ (214)...).

Diplomantka opakovaně argumentuje ve prospěch čtení, jehož správnost je ověřována otázkami nikoli překladem. V této souvislosti by mne zajímalo, zda diplomantčina praktická zkušenost s výukou čínštiny vhodnost uvedeného přístupu potvrzuje či koriguje.

Vzhledem k tomu, že výše uvedené výhrady nejsou zásadní povahy a nesnižují tedy celkově vysokou úroveň práce, navrhuji hodnocení „výborně“.

V Praze 30.1. 2014

Dušan Andrš